

Objavljeni ID	:	C-357/24
Broj akta	:	1
Broj upisa u upisnik	:	1292279
Datum podnošenja	:	16/05/2024
Datum upisa u upisnik	:	17/05/2024
Vrsta akta	:	Zahtjev za prethodnu odluku

	:	Akt
Referentni broj podnošenja	:	DC205811
Broj datoteke	:	1
Podnositelj	:	Omazić Ivica (J360359)

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, Zagreb

Poslovni broj: Pž-302/2024-3

ZAHTJEV ZA PRETHODNU ODLUKU SUDU EUROPSKE UNIJE

I. Podaci o sudu koji podnosi zahtjev

Sud koji podnosi zahtjev: Visoki trgovački sud Republike Hrvatske

Sastav suda: 1. vijeće Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske sastavljeno od tri suca, Raoula Dubravca, predsjednika vijeća, Lenke Čorić, suca izvjestitelja i Ivane Mlinarić, člana vijeća

Kontakt podaci: Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Savska cesta 62, 10 000 Zagreb, Republika Hrvatska, tel. +385 1 4896 888, telefax: +38514872329
e-mail:

ured.predsjednika@vts.pravosudje.hr

raoul.dubravec@vts.pravosudje.hr

lenka.coric@vts.pravosudje.hr

ivana.mlinaric@vts.pravosudje.hr

II. Stranke glavnog postupka

Tužitelj: Freistaat Bayern, zastupan po Landesamt für Finanzen, Peutingenstr. 25, Augsburg, SR Njemačka, OIB 38825333345

Punomoćnik: Sanja Rajter Savić, odvjetnica u Zagrebu, Nova ves 53, e-mail: srajter.savic@inet.hr

Tuženik: Euroherc osiguranje d.d. Zagreb, Ulica grada Vukovara 282, OIB 22694857747

Punomoćnik: Ivan Glavaš, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Grgić & partneri d.o.o. Zagreb, Ulica grada Vukovara 282, e-mail: pisarnica.zg1@grgic-partneri.hr

III. Predmet spora u glavnom postupku i važne činjenice

1. Predmet spora je zahtjev tužitelja da mu tuženik nadoknadi štetu koju je pretrpio isplatom naknade za bolovanje svom zaposleniku (osobi X) za tri razdoblja nesposobnosti za rad od 21. travnja 2015. do 21. svibnja 2015., od 16. veljače 2016. do 15. travnja 2016. i od 8. studenog 2016. do 5. siječnja 2017. Isplaćena naknada plaće za vrijeme nesposobnosti za rad iznosi ukupno 28.825,83 eura.
2. Osoba X liječila se u Njemačkoj nakon što je pretrpjela ozljedu u prometnoj nesreći koja se dogodila 18. travnja 2015. u Šibeniku, Hrvatska. U prometnoj nezgodi sudjelovali su bicikl i osobni automobil. Biciklom je upravljala osoba X, zaposlenik tužitelja, dok je automobilom upravljala osoba Y, osiguranik tuženika. Riječ je o obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti.
3. Osoba Y proglašena je krivom za prekršaj, ali je u ovom stadiju postupka još sporna njena isključiva odgovornost za uzrokovanje prometne nezgode, jer tuženik tvrdi da postoji i doprinos osobe X, zaposlenika tužitelja.
4. Tuženik je nakon prometne nezgode, u mirnom postupku, isplatio osobi X naknadu stvarne štete za pretrpljene ozljede u prometnoj nesreći koja obuhvaća naknadu za neimovinsku štetu, naknadu za tuđu pomoć i njegu, imovinsku štetu, ostale troškove i troškove zastupanja u ukupnom iznosu od 43.433,43 kune ili 5.764,61 eura.
5. Pravna osnova na kojoj tužitelj zasniva tužbeni zahtjev je Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (dalje Uredba br. 883/2004). Tužitelj smatra da on kao poslodavac osobe X ima status „nadležne ustanove“ iz članka 1. točka q), podočka iv.) Uredbe br. 883/2004 s obzirom da je riječ o davanjima predviđenim člankom 3. stavkom 1. odnosno da je isplaćena naknada za bolovanje u ovom slučaju obuhvaćena pojmom „davanja za slučaj bolesti“ iz članka 3. stavka 1. točka a) te Uredbe.
6. Tužitelj se poziva na članak 85. stavak 1. Uredbe br. 883/2004 i tvrdi da je isplatom naknade za bolovanje subrogiran u pravo svog zaposlenika prema trećoj strani (tuženiku, kao osiguratelju štetnika, osobe Y, od odgovornosti) i da mu takvu subrogaciju treba priznati u ovom postupku budući da je riječ o davanjima koje je osoba X primila na temelju njemačkog zakonodavstva zbog ozljede koja je nastala kao posljedica događaja u Hrvatskoj.
7. U vezi s tim, tužitelj se poziva na članak 6. stavak 1. bavarskog Zakona o isplati naknade plaće za rad blagdanom i u slučaju bolesti koji u hrvatskom prijevodu glasi: „Ako radnik na temelju zakonskih propisa ima pravo od treće osobe

potraživati naknadu štete zbog izgubljene zarade koju je pretrpio zbog nesposobnosti za rad, onda taj zahtjev prelazi na poslodavca u mjeri u kojoj je on radniku u skladu s tim zakonom nastavio isplaćivati naknadu plaće, na plaću obračunate doprinose koje poslodavac uplaćuje Saveznoj agenciji za rad, udjele poslodavca u doprinosima za socijalno osiguranje i osiguranje za potrebe njege, kao i isplate ustanovama za dodatno mirovinsko osiguranje i za mirovine za nadživjele osobe“.

8. Tuženik se protivio tužbenom zahtjevu tvrdnjama da se na konkretne činjenice ne može primijeniti Uredba br. 883/2004, prije svega zato što ona uređuje pitanja koordinacije socijalne sigurnosti, a ne pitanje naknade posredne štete koju poslodavac trpi zbog isplate naknade za bolovanje svom zaposleniku, te da tužitelj nema svojstvo nadležne ustanove, nego da su to samo ustanove koje se bave socijalnom sigurnosti.
9. Prvostupanjski sud je prihvatio tužiteljeve navode o primjeni Uredbe br. 883/2004 na konkretan slučaj bez posebnog obrazloženja takvog stajališta, odbio sve prigovore tuženika kao neosnovane i prihvatio tužbeni zahtjev (presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1063/2018 od 21. studenog 2023.).
10. Tuženik u žalbi protiv prvostupanjske presude ukazuje na neriješena pitanja o pravilnosti primjene Uredbe br. 883/2004 na utvrđene činjenice. U vezi s tim, žalbeni sud nije siguran može li se tužitelj u ovom konkretnom slučaju smatrati nadležnom ustanovom u smislu članka 1. Uredbe br. 883/2004, zatim mogu li se pod pojmom davanja za slučaj bolesti iz članka 3. stavka 1. točke a) smatrati i davanja za vrijeme nesposobnosti za rad koja je posljedica ozljede u drugoj državi članici, s tim da nije riječ o ozljedi na radu ili profesionalnoj bolesti i davanjima po toj osnovi (točka f). Žalbeni sud također nije siguran može li tuženik biti osoba odgovorna za povrat davanja budući da je on osiguratelj od automobilske odgovornosti.
11. Pod pretpostavkom pozitivnog odgovora na ova pitanja, postavlja se pitanje primjene članka 85. stavka 1. Uredbe br. 883/2004. Naime, hrvatsko materijalno zakonodavstvo u području obveznog osiguranja u prometu ne poznaje institut naknade tzv. posredne štete, one koja je nastala trećoj osobi kao posljedica štete koju trpi oštećenik. Pravo na naknadu takve štete mora biti posebno propisano zakonom i za sada je to pravo propisano samo u korist zavoda koji obavljaju poslove zdravstvenoga, mirovinskog ili invalidskog osiguranja. S druge strane, pravo na davanja za slučaj bolesti zaposlenik ostvaruje od poslodavca ili Hrvatskog zavoda za osiguranje ovisno o duljini trajanja nesposobnosti za rad, neovisno o uzroku bolesti i poslodavac nema pravo regresa od štetnika ili njegovog osiguratelja. Pravna osnova za isplatu naknade plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad zbog bolesti jesu ugovor o radu i obvezno zdravstveno osiguranje zaposlenika.

IV. Nacionalno zakonodavstvo i sudska praksa

12. Zakon o obveznim osiguranjima u prometu („Narodne novine“ broj: 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14) važeći na dan štetnog događaja i pokretanja glavnog postupka

Članak 2.

(1) Obvezna osiguranja u prometu jesu:

(...)¹ 2. osiguranje vlasnika, odnosno korisnika (u daljnjem tekstu: vlasnika) vozila od odgovornosti za štete nanosene trećim osobama (u daljnjem tekstu: osiguranje od automobilske odgovornosti)

Članak 3.

(1) Pojedini pojmovi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje (...)

8. »oštećena osoba« je svaka osoba kojoj je nanosena šteta na stvarima i/ili na osobama, koja na temelju ovoga Zakona ima pravo podnijeti odštetni zahtjev (...).

Članak 11.

(1) Odštetni zahtjev po osnovi osiguranja iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona oštećena osoba može podnijeti neposredno odgovornom osiguratelju.

Članak 22.

(1) Vlasnik vozila dužan je sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom vozila može nanijeti trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari.

Članak 27.

(1) Društvo za osiguranje obvezno je zavodima koji obavljaju poslove zdravstvenoga, mirovinskog ili invalidskog osiguranja nadoknaditi stvarnu štetu u okviru odgovornosti svoga osiguranika i u granicama obveza preuzetih ugovorom o osiguranju.

(2) Stvarnom štetom u smislu stavka 1. ovoga članka smatraju se troškovi liječenja i drugi nužni troškovi učinjeni sukladno propisima o zdravstvenom osiguranju, kao i razmjerni iznos mirovine oštećene osobe, odnosno članova njezine obitelji.

13. Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“ broj 80/13 i 137/13) važeći na dan štetnog događaja i pokretanja glavnog postupka

¹ znakom (...) označeno je da je dio zakonskog teksta izostavljen kao nepotreban

Članak 36.

(1) Osiguranici u okviru prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja imaju pravo na:

1. naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti, odnosno spriječenosti za rad zbog korištenja zdravstvene zaštite, odnosno drugih okolnosti iz članka 39. ovoga Zakona (u daljnjem tekstu: naknada plaće) (...)

Članak 39.

Pravo na naknadu plaće pripada osiguraniku u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, odnosno drugih okolnosti utvrđenih ovim Zakonom, ako je:

1. privremeno nesposoban za rad zbog bolesti ili ozljede, odnosno ako je radi liječenja ili medicinskih ispitivanja smješten u zdravstvenu ustanovu (...)

Članak 40.

Naknadu plaće u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite iz članka 39. točaka 1. i 2. ovoga Zakona isplaćuje osiguraniku iz svojih sredstava:

1. pravna ili fizička osoba - poslodavac za prva 42 dana privremene nesposobnosti, kao i za sve vrijeme dok se osiguranik nalazi na radu u trećoj državi na koji ga je uputila pravna ili fizička osoba ili je sam zaposlen u trećoj državi (...).

Članak 41.

(...) (3) Naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti iz članka 39. točaka 1. i 2. ovoga Zakona od 43. dana, odnosno osam dana privremene nesposobnosti obračunava i isplaćuje pravna, odnosno fizička osoba - poslodavac, s tim da je Zavod² obvezan vratiti isplaćenu naknadu plaće u roku od 45 dana od dana primitka zahtjeva za povrat.

Članak 136.

(1) Zavod je obvezan zahtijevati naknadu prouzročene štete od osobe koja je prouzročila bolest, ozljedu ili smrt osigurane osobe.

(2) Za štetu koju je Zavodu u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka počinio radnik na radu ili u vezi s radom odgovara pravna ili fizička osoba - poslodavac.

(3) Zavod je obvezan u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka zahtijevati naknadu štete i neposredno od radnika ako je šteta prouzročena namjerno ili grubom nepažnjom.

(4) Kada Zavod zahtijeva naknadu štete od pravne osobe, odnosno fizičke osobe te od radnika oni odgovaraju za štetu solidarno.

² Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje koji prema članku 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, provodi obvezno zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj.

Članak 140.

Zavod je obvezan zahtijevati naknadu prouzročene štete u slučajevima iz članka 136. ovoga Zakona i neposredno od osiguravatelja kod koje su ove osobe osigurane od odgovornosti za štetu uzrokovanu trećim osobama, prema propisima o obveznom osiguranju ovog rizika.

Članak 142.

Zavod je obvezan zahtijevati naknadu štete u slučajevima predviđenim ovim Zakonom, bez obzira na to što je šteta nastala isplatom davanja koja kao pravo pripadaju osiguranoj osobi iz sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja, odnosno državnog proračuna.

Članak 143.

Naknada štete koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz članaka 135. i 136. te članaka 138. do 142. ovoga Zakona obuhvaća troškove za zdravstvene i druge usluge te iznose novčanih naknada i drugih davanja koje plaća Zavod.

14. Pravno stajalište o tome da poslodavac, kao ni njegov osiguratelj od odgovornosti, nemaju pravo na naknadu štete u vidu isplaćene naknade plaće zbog privremene nesposobnosti za rad njegovog zaposlenika zbog ozljede na radu jasno je iskazano u recentnoj sudskoj praksi Vrhovnog suda Republike Hrvatske. U prilog tome ovom zahtjevu je priložena presuda poslovni broj Rev-x 1048/13-2 od 18. ožujka 2014. Iz te odluke proizlazi kako poslodavci nemaju pravo tražiti od štetnika ni od njegovog osiguratelja naknadu štete u vidu onoga što su isplatili svom zaposleniku za vrijeme bolovanja koje je posljedica ozljede. To pravo nemaju ni u slučaju kada je riječ o ozljedi na radu ili profesionalnoj bolesti. Takvo pravo nije priznato ni osiguratelju poslodavca iako je propisana obveza poslodavaca da se osiguraju od odgovornosti zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti svojih zaposlenika.
15. Bitan dio te presude glasi:
„Poslodavac koji, postupajući u skladu s naprijed navedenim zakonskim odredbama³, svom radniku isplati nadoknadu plaće za vrijeme bolovanja zbog ozljede na radu koju je uzrokovala treća osoba (štetnik), prema općim propisima odgovornosti za štetu nije subjekt izvanugovornog odnosa odgovornosti za štetu nastalog ozljeđivanjem njegovog radnika, jer na njega nije bila usmjerena štetna radnja. Da bi, u situaciji kad je štetna radnja usmjerena na jednu osobu, a posljedice štetne radnje pogađaju i drugu osobu, ta druga osoba imala pravo na naknadu štete, to njeno pravo mora biti zakonom izričito predviđeno.
Isplativši svojoj radnici (...) nadoknadu plaće za vrijeme bolovanja zbog ozljede na radu osiguranik tužitelja (...) ispunio je svoju zakonsku obvezu iz članaka 51. i 26. Zakona o zdravstvenom osiguranju.

³ riječ je o Zakonu o zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“ broj: 75/93, 55/96 i 1/97 – pročišćeni tekst, 109/07, 13/98, 88/98, 150/98, 10/99, 34/99, 69/00, 59/01, 82/01)

Ni jednom odredbom Zakona o zdravstvenom osiguranju nije propisano pravo poslodavca za povrat nadoknada plaće isplaćenih njegovom radniku zbog ozljede na radu od osobe koja je odgovorna za štetu, kakvo pravo je, odredbom članka 85. stavka 1. tog Zakona, izričito propisano za Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.“

V. Razlozi podnošenja zahtjeva

16. Dakle, u situaciji kada hrvatsko zakonodavstvo ne priznaje pravo na naknadu posredne štete koju poslodavac trpi zbog isplate naknade plaće za vrijeme nesposobnosti za rad svog zaposlenika, postavlja se pitanje može li na temelju članka 85. stavka 1. Uredbe br. 883/2004, njemački poslodavac subrogirati u pravo svog zaposlenika ili pak imati izravan zahtjev za naknadu štete od treće osobe, u ovom slučaju od osiguratelja osobe koja je odgovorna za nastanak i posljedice štetnog događaja.
17. Tumačenjem članka 93. stavka 1. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971., koji sadržajno odgovara članku 85. stavak 1. Uredba br. 883/2004, Sud Europske unije bavio se u dvjema odlukama C-397/96 i C-428/92, ali po ocjeni ovoga suda, u tim odlukama nije odgovoreno na pitanje može li se priznati pravo na povrat davanja poslodavcu, kao ustanovi odgovornoj za pružanje davanja, ako u državi članici u kojoj se ozljeda dogodila, takvu naknadu oštećenik ne može tražiti odnosno ne postoji pravna osnova za traženje takve vrste naknade štete.
18. Pred Sudom Europske unije je u tijeku rješavanje predmeta broj C-7/24 o zahtjevu za prethodnu odluku koji je postavio danski sud tražeći tumačenje članka 85. stavak 1. Uredba br. 883/2004. Iz sadržaja tog zahtjeva koji je objavljen u formi radnog dokumenta, razvidno je da je glavni postupak tog zahtjeva sličan glavnom postupku iz ovoga zahtjeva. Bitna razlika je što su tužitelji u tome predmetu njemačka javnopravna društva za mirovinsko osiguranje (pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti), dok je u predmetu pred hrvatskim sudom tužitelj poslodavac oštećene osobe. Tuženik je, kao i u ovom predmetu pred hrvatskim sudom, dansko društvo za osiguranje od građanskopravne odgovornosti. U tome zahtjevu također se postavlja pitanje može li se materijalnim pravilima prava države članice u kojoj se ozljeda dogodila ograničiti pravo na povrat pravno obvezane ustanove socijalne sigurnosti ako davanja iz sustava socijalne sigurnosti čiji se povrat traži nisu istovjetna ili barem usporediva po prirodi s tražbinom čiju naplatu oštećenik može zatražiti u skladu s tim materijalnim pravilima (točka 58. zahtjeva za prethodnu odluku broj C-7/24).

VI. Pitanje

S obzirom na prethodno navedeno, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud u ovom predmetu, na temelju članka 19. stavka 3. točke (b)

Ugovora o Europskoj uniji i članka 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, smatra potrebnim Sudu Europske unije uputiti slijedeće prethodno pitanje:

Treba li članak 85. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 883/2004 od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, tumačiti tako da bi poslodavac, kao ustanova odgovorna za pružanje davanja, imao pravo zahtijevati povrat davanja za slučaj bolesti svog zaposlenika zbog ozljede koja je nastala kao posljedica događaja u drugoj državi članici, od treće osobe odgovorne za naknadu štete odnosno njenog osiguratelja od građanskopravne odgovornosti, mora postojati pravna osnova u državi članici u kojoj se ozljeda dogodila za traženje takve vrste naknade štete?

Zagreb, 3. travnja 2024.

Sudac izvjestitelj

Lenka Čorić

Predsjednik vijeća

Raoul Dubravec

Prilozi:

- preslika prvostupanjske presude, žalbe i bitnog dijela spisa prvostupanjskog suda
- preslika presude Rev-x 1048/13-2 od 18. ožujka 2014.

Zahtjev poslati aplikacijom „e-Curia“ preko Ureda predsjednika suda